

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Sžo/85/2015
Identifikačné číslo spisu:	6015200243
Dátum vydania rozhodnutia:	01.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Zemková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:6015200243.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: P. G., bytom K. proti odporcovi: Centrum právnej pomoci, Kancelária Nitra, so sídlom Štefánikova trieda 88, Nitra, o opravnom prostriedku navrhovateľky zo dňa 24. januára 2015 proti rozhodnutiu odporcu sp.zn.: 10769/2014-KaNR, R.z.: 78231/14 zo dňa 31. decembra 2014, konajúc o odvolaní navrhovateľky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/11/2015-14 zo dňa 4. marca 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/11/2015-14 zo dňa 4. marca 2015 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutým uznesením podľa § 250p zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „O.s.p.“) zastavil konanie vedené pod sp.zn. 24Sp/11/2015 z dôvodu, že navrhovateľka podala odvolanie oneskorene.

Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že odporca doručoval napadnuté rozhodnutie sp.zn.: 10769/2014-KaNR, R.z.: 78231/14 zo dňa 31. decembra 2014 prostredníctvom poštového doručovateľa. Prvý pokus o doručenie sa uskutočnil dňa 05.01.2015, druhý pokus o doručenie sa uskutočnil dňa 07.01.2015. Zásielka sa nepodarila doručiť, a teda bola uložená na pošte dňa 07.01.2015. Navrhovateľka si zásielku osobne prevzala dňa 14.01.2015.

Pri posudzovaní včasnosti podania odvolania sa krajský súd stotožnil so stanoviskom odporcu v tom, že ak odvolacia lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 71/1967 o správnom konaní (Správny poriadok) (ďalej len „Správny poriadok“), podala navrhovateľka odvolanie oneskorene. Podľa názoru krajského súdu je vylúčené posudzovať včasnosť podania odvolania podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o doručovaní (§ 47 ods. 2 O.s.p.), nakoľko sa nedoručuje súdne rozhodnutie. Navyše, konanie podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p. začína až podaním návrhu, t.j. podaním opravného prostriedku a najskôr odvtedy možno aplikovať ustanovenia O.s.p. Podporne prvostupňový súd poukázal na ustanovenie § 31 ods. 2 zákona č. 563/2009 Z.z.

Daňového poriadku, ktorý považuje za deň doručenia posledný deň 15-dňovej lehoty od uloženia zásielky.

II.

Proti uzneseniu krajského súdu podala včas odvolanie navrhovateľka, a to z dôvodov podľa § 205 ods. 2, písm. d/, e/ a f/ O.s.p. Navrhovateľka v odvolaní uviedla, že od konca roka 2006 má na pošte v Nitre zriadený Post Box, domov jej poštu nedoručujú. Poštové zásielky si chodí osobne vyzdvihnúť na poštu. Zásielku prevziať neodmietla, prevzala ju včas a včas podala odvolanie proti rozhodnutiu odporcu.

III.

Odporca v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol, aby odvolací súd uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sp/11/2015-14 zo dňa 4. marca 2015 potvrdil a odvolanie navrhovateľky odmietol. Odporca poukázal na príslušné ustanovenia poštových podmienok, ktoré upravujú doručovanie prostredníctvom Post Boxu a v nadväznosti na ne uviedol, že pre doručovanie zásielok adresátovi s touto službou platia iné podmienky, ako sú bežné podmienky doručovania osobám na domovej adrese.

IV.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. s použitím § 246c O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní žalobcu (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) postupom bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 veta prvá O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu treba považovať za dôvodné.

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť postupu a rozhodnutí orgánov verejnej správy, ktorými sa zakladajú, menia alebo zrušujú práva alebo povinnosti fyzických alebo právnických osôb, ako aj rozhodnutí, ktorými práva a právom chránené záujmy týchto osôb môžu byť priamo dotknuté (§ 244 ods. 1, 2 O.s.p.).

Podstatou správneho súdnictva je ochrana práv občanov a právnických osôb, o ktorých sa rozhodovalo v správnom konaní; ide o právny inštitút, ktorý umožňuje, aby sa každá osoba, ktorá sa cíti byť rozhodnutím či postupom orgánu verejnej správy poškodená, dovolala súdu, ako nezávislého orgánu a vyvolala tak konanie, v ktorom správny orgán už nebude mať autoritatívne postavenie, ale bude účastníkom konania s rovnakými právami, ako ten, o koho práva v konaní ide.

Podľa § 250l ods. 1 O.s.p., podľa ustanovení tejto hlavy sa postupuje v prípadoch, v ktorých zákon zveruje súdom rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov.

Podľa § 250m ods. 1 a 2 O.s.p., Konanie sa začína na návrh, ktorým je opravný prostriedok proti rozhodnutiu správneho orgánu. Návrh sa podáva na príslušnom súde v lehote tridsiatich dní od doručenia rozhodnutia, pokiaľ osobitný zákon neustanovuje niečo iné. Návrh je podaný včas aj vtedy, ak bol podaný v lehote na orgáne, ktorý vydal rozhodnutie. Ak rozhodnutie neobsahuje poučenie o opravnom prostriedku alebo ak obsahuje nesprávne poučenie, možno ho napadnúť do šiestich mesiacov od jeho doručenia.

Podľa § 250p O.s.p., ak je návrh podaný oneskorene alebo ho podá ten, kto naň nie je oprávnený, alebo ak sa napadá rozhodnutie, ktoré preskúmaniu nepodlieha, alebo ak navrhovateľ neodstránil vady, ktorých odstránenie súd nariadil a ktoré bránia vecnému vybaveniu návrhu, súd uznesením opravný prostriedok odmietne. Odvolanie proti uzneseniu je prípustné.

Podľa § 10 ods. 5 zákona č. 327/2005 Z.z. o poskytovaní právnej pomoci osobám v materiálnej núdzi a o zmene a doplnení zákona č. 586/2003 Z.z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 8/2005 Z. z., centrum rozhodne o žiadosti do 30 dní od doručenia žiadosti, ktorá spĺňa náležitosti podľa odseku 1; túto lehotu nemožno predĺžiť. Proti rozhodnutiu, ktorým sa priznáva nárok na poskytnutie právnej pomoci, nie je možné podať opravný prostriedok. Ak centrum rozhodne, že nárok na poskytnutie právnej pomoci nepriznáva, možno v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia podať prostredníctvom centra odvolanie na príslušný krajský súd, o čom centrum žiadateľa náležite poučí v odôvodnení rozhodnutia.

Podľa bodu 16.11 Poštových podmienok - Všeobecná časť (vnútroštátny styk), písomné oznámenie o uložení zásielok na pošte nezanecháva SP pri zásielkach adresovaných poste restante, zásielkach dodávaných prostredníctvom Post BOXu a zásielok adresovaných „Na poštu“.

Podľa bodu 21.1 Poštových podmienok - Všeobecná časť (vnútroštátny styk), zásielky (okrem poštových poukazov), ktorých uloženie na pošte alebo u zmluvného výdajcu oznámila SP adresátovi, zásielky adresované Poste restante, zásielky adresované „Na poštu“ a zásielky adresované do miest bez doručovacej služby, ak si adresát nezvolil náhradný spôsob dodávania, si môže adresát alebo oprávnený prijímateľ prevziať na pošte počas plynutia odbernej lehoty, ktorá je 18 kalendárnych dní. Rovnaká odberná lehota sa vzťahuje aj na zásielky, ku ktorým sa vyžaduje potvrdenie prevzatia, dodávané prostredníctvom P.O.BOXu, Post BOXu alebo Out BOXu (ďalej len „priechinky“). Pri ostatných zásielkach dodávaných do priechinkov SP odbernú lehotu nesleduje, zásielky sú v priechinkoch ponechané počas doby platnosti daného priechinka.

Podľa § 24 ods. 1 správneho poriadku dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

Podľa § 24 ods. 2 správneho poriadku ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť do troch dní od uloženia, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel.

Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 65/2010-49 zo dňa 27. októbra 2010 uviedol, že „... Využitie fikcie doručenia podľa poslednej vety citovaného ustanovenia § 24 ods. 2 správneho poriadku prichádza do úvahy iba v prípade splnenia všetkých týmto ustanovením stanovených zákonných predpokladov, t.j. preukázanie skutočnosti, že adresát zásielky určenej do vlastných rúk sa v čase jej doručovania v mieste doručovania aj skutočne zdržoval, a teda mal aj reálnu možnosť dozvedieť sa o pokusoch poštového doručovateľa predmetnú zásielku mu doručiť (napr. stanovisko uverejnené v periodiku Zo súdnej praxe č. 4/2001), tiež preukázanie, že poštový doručovateľ dodržal postup pri doručovaní zásielky adresovanej do vlastných rúk, pretože ak napr. poštový doručovateľ po prvom neúspešnom doručovaní zásielky určenej do vlastných rúk zásielku ihneď uložil na pošte bez toho, aby sa pokúsil ju doručovať opakovane po tom, ako o tom adresáta vhodných spôsobom upovedomil, nemôže dôjsť k naplneniu zákonných podmienok na uplatnenie fikcie doručenia (napr. Výber rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu 1/1971, Zborník stanovísk, správ a rozhodnutí a stanovísk najvyššieho súdu č. 52/1996). Obdobne, ak doručienka zásielky určenej adresátovi do vlastných rúk, ktorá bola uložená na pošte, obsahuje iba jeden podpis poštového doručovateľa, nemá povahu verejnej listiny, pretože neobsahuje všetky predpísané náležitosti (C.H. BECK č. RNs C 155/2001). V prípade náhradného doručovania je uvedeným ustanovením konštruovaná právna fikcia, že účinky doručenia písomnosti nastanú ex lege po uplynutí stanovenej doby aj voči tomu, kto písomnosť fakticky neprevzal. Právna fikcia je právno-technický postup, pomocou ktorého sa považuje za existujúcu situácia, ktorá je zjavne v rozpore s realitou a ktorá dovoľuje, aby z nej boli vyvedené odlišné právne dôsledky než tie, ktoré by plynuli iba z konštatovania faktu. Účelom fikcie v práve je posilniť

právnú istotu. Právna fikcia, ako nástroj odmietnutia reality právom, je nástrojom výnimočným, striktne určeným pre naplnenie tohto jedného z hlavných ústavných postulátov právneho poriadku v podmienkach právneho štátu. Aby mohla právna fikcia svoj účel naplniť (dosiahnutie právnej istoty), musí rešpektovať všetky náležitosti, ktoré s ňou zákon spája. Ak nie sú všetky právne náležitosti splnené, súd nie je oprávnený naplnenie fikcie konštatovať. V zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy možno štátnu moc uplatňovať len v prípadoch a stanovených medziach spôsobom, ktorý ustanoví zákon (m.m. I. ÚS 119/07).“

Najvyšší súd Slovenskej republiky pri skúmaní dôvodnosti námietky navrhovateľky, túto vzhladol za opodstatnenú, argumentujúc tým, že z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že by prvostupňový súd relevantne skúmal, či boli v danom prípade kumulatívne splnené všetky podmienky zákonom požadované na uplatnenie inštitútu tzv. náhradného doručenia, pričom práve takýto postup súdu je v rozpore s existujúcimi nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky (sp.zn. I. ÚS 119/07, II. ÚS 65/2010) a zakladá eventualitu odňatia možnosti žalobcu konať pred súdom.

Odvolací súd má za preukázané, že odporca doručoval napadnuté rozhodnutie sp.zn.: 10769/2014-KaNR, R.z.: 78231/14 zo dňa 31.12.2014 prostredníctvom pošty. Prvý neúspešný pokus o doručenie zásielky s výzvou o opakované doručenie bol vykonaný dňa 05.01.2015. Opakované doručenie bolo vykonané dňa 07.01.2015 a následne, v ten istý deň, t.j. 07.01.2015 bola zásielka uložená na pošte. Navrhovateľka si zásielku osobne prevzala dňa 14.01.2015, podľa jej tvrdenia v P.O.Boxe, ktorý má na pošte zriadený od roku 2006.

Citované ustanovenie § 24 ods. 2 správneho poriadku zakotvuje inštitút tzv. „náhradného doručenia do vlastných rúk“. Predpokladom takéhoto postupu je však skutočnosť, že adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, nebol zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržuje a zároveň zanechanie dvoch upovedomení, z ktorých prvé upovedomenie je pokusom o ďalšie osobné doručenie a druhé upovedomenie je oznámením o uložení zásielky. Oznámenie o ďalšom osobnom doručení musí obsahovať deň a hodinu opakovaného doručenia. Obe upovedomenia sa vykonávajú vhodným spôsobom. Predpokladom však je skutočnosť, že adresát sa môže k písomnosti dostať obvyklým spôsobom. V takom prípade, pokiaľ si adresát zásielku do troch dní od jej uloženia nevyzdvihne, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, a to aj za predpokladu, že sa adresát o uložení svojej zásielky nedozvedel.

Na základe vyššie uvedeného najvyšší súd konštatuje, že na uplatnenie inštitútu náhradného doručenia musia byť kumulatívne splnené všetky podmienky dané ustanovením § 24 ods. 2 správneho poriadku, čo však v tomto prípade nenastalo. Z obsahu predmetnej zásielky, ani z administratívneho spisu nevyplýva, že bol navrhovateľ informovaný o opakovanom doručovaní zásielky - o čase a termíne, keď sa opakované doručenie zásielky s rozhodnutím, uskutoční. Bez splnenia tejto zákonnej podmienky potom nemožno súhlasiť s odporcom, že v tomto prípade prišlo k fikcii doručenia. Z tohto hľadiska sa predmetné rozhodnutie krajského súdu javí ako predčasne vydané, v dôsledku čoho ním došlo k porušeniu základných práv žalobcu na súdnu a inú právnu ochranu zaručených v označených článkoch ústavy, ako aj k porušeniu práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

V prípade, že adresát zásielky, v tomto prípade navrhovateľka, si zásielku osobne prevezme na pošte, je vylúčené aplikovať inštitút náhradného doručenia. Takýto postup by bol v rozpore s účelom a zmyslom ustanovenia upravujúceho inštitút náhradného doručenia, ako aj v rozpore s princípom právnej istoty.

Odvolací súd v súlade s citovanými ustanoveniami správneho poriadku, O.s.p. a zákona č. 327/2005 Z.z., ako aj v súlade s citovaným nálezom Ústavného súdu Slovenskej republiky záverom konštatuje, že zásielka obsahujúca rozhodnutie odporcu bola navrhovateľke doručená dňa 14.01.2015, a teda zákonná 15-dňová lehota na podanie opravného prostriedku jej začala plynúť dňa 15.01.2015, posledný deň lehoty pripadol na 30.01.2015 (piatok). Navrhovateľka podala opravný prostriedok na poštovú prepravu dňa 28.01.2015, teda v zákonom stanovenej lehote.

Odporca vo vyjadrení k odvolaniu poukázal na Poštové podmienky - Všeobecná časť (vnútroštátny

styk) Slovenskej pošty, a.s. a na skutočnosť, že navrhovateľka má dohodnuté doručovanie prostredníctvom Post Boxu, na ktoré sa vzťahuje osobitný režim. Z doručenky preukazujúcej doručenie predmetnej zásielky nevyplýva, že by bola zásielka doručovaná navrhovateľke prostredníctvom P.O.Boxu - Post Boxu, nie je ani preukázaný čas opakovaného doručenia zásielky. Odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že rozhodujúcim okamihom pre posúdenie včasnosti podania opravného prostriedku je okamih, keď si adresát osobne prevezme zásielku, čo v prípade prejednávanej veci bolo dňa 14.01.2015, bez ohľadu na to, či bola zásielka doručovaná klasickým spôsobom prostredníctvom poštového doručovateľa alebo prostredníctvom Post Boxu.

Odvolací súd vyhodnotil rozsah a dôvody odvolania vo vzťahu k napadnutému uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici po tom, ako sa oboznámil s obsahom administratívneho a súdneho spisu a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľky je dôvodné, na základe čoho Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 1 písm. f/, ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O.s.p. Úlohou krajského súdu bude po splnení procesných podmienok rozhodnúť o opravnom prostriedku navrhovateľky.

O náhrade trov konania rozhodne súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci podľa § 224 ods. 3 O. s. p. v spojení s § 246c ods. 1 vetou prvou O. s. p.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.